

Iščo soboto in nedeljo bo tretja konferenca našega "Napreja" in iz raznih večjih in manjših naselbin obsežne Amerike se bodo zbrali najaktivnejši delavci, poborniki in podporniki slovenskega protifašističnega lista, da pregledajo pot za seboj in da začrtajo kam in kako za bodoče.

Ni bilo lahko vzdržati v današnjih težkih razmerah pred dvema leti izvršenega povečanja oblike in tedenskega izhajanja "Napreja". Tisti prijatelji in "prijatelji", ki so nam že pred dvajsetimi meseci napovedali konec in se veselili na pogrebščino, so videli ogromne težave in zapreke in napravili zaključek. Nemogoče jim bo vzdržati, večna luč naj jim sveti.

Če smo v kljub vsemu vzdržali in če imamo danes boljše podlago za nadaljevanje, kot smo jo imeli ob našem najskromnejšem začetku, se imamo zahvaliti ne kakemu zmanjšanju težav in zaprek, temveč lastnostim, ki jih tako pogrešamo pri vsem našem slovenskem javnem življenju, a to je, delavnost, požrtvovanje, navdušenje in vstrajnost one razmeroma maloštevilne a korajžne čete, ki tvorijo jedro in hrbtnico našega lista in gibanja.

Odkod ta požrtvovalnost in delavnost, zakaj je ni bilo prej, za kakšno drugo svrhu? Odgovor na to nam dajejo smerice "Napreja", ki so take, da smatrajo čitatelji naravnost za svojo proletarsko dolžnost podpirati stremeljenja, ki tako verno odgovarjajo razpoloženju in potrebam današnjega časa. Ker je pisanje in delovanje našega lista v popolnem skladu s željami in potrebami slovenskega delavca, zato slovenski delavec podpira, žrtvuje, deluje, za tak svoj list.

Ali je požrtvovanje in vložen trud prijateljev lista bil zaman? Kaki so rezultati dvajsetmesečnega propagiranja? Orali smo in kopali ledino v mnogih ožirih, posejanega je bilo v tem času precej klenega zrna in iztrebljenega je bilo na kupe plevela in osata. Njniva slovenske sloge in skupnosti je danes že precej obdelana in če se danes o slogi in združenju že na splošno govori kot o nečem, kar je čimprej treba oživotvoriti, je to v precejšnji meri tudi zaslug našega lista. Če so slovenski jeklarji, rudarji, avtomobilski delavci in drugi v vseh mezdih bojih in pri krizah v notranjosti unij stali na prvem koncu, če so pri volitvah slovenski glasovi odbijali od politične moči najhujše reakcionarje in pomagali zmagovati progresivnim novo-dealovskim silam, je to v veliki meri zaslug "Napreja". Če je porastla razredna proletarska zavest, ob kateri si razbija glavo reakcionarna in fašistična, protidelavska in protisovjetska propaganda, ki je zelo razvita med nekaterimi našimi vodilnimi močmi, je to zopet velika zaslug "Napreja". Če imajo danes Slovenci o pravih principih marksizma, o socializmu in komunizmu, pravilnejše pojme in jasnejšo sliko, če "prevrednotarjem" in "preprejevalcem" ne uspeva dolivati brozgo konfuzije v slovenske proletarske glave, je to rezultat izhajanja "Napreja". Če se zmanjšuje še vedno preglobok jarek med izkoriščanimi slovenskimi delavci radi verskih ali strankarskih razlik, če si verni in neverni proletarec podajata roke za skupno borbo proti vernim in nevernim kapitalistom in oderuhom, če se poraja zavest, da se moramo neglede na verske in strankarske razlike skupaj boriti za svoj kruh, obstanek in bodočnost, če zmaguje prepričanje, da je za nas vse, pa naj pripadamo tej ali oni skupini, fašizem največji sovražnik današnjih dni, je to rezultat vstrajnega dela "Naprejevih" "neznanih junakov" po naselbinah, katerih imena nikjer ne bliščijo, katerih dela pa začenjajo donašati plodove.

S dosedaj doseženim pa ne moremo biti zadovoljni, na podlagi dosedaj doseženega je treba naprej. (Nadaljevanje na 2. strani)

150 LETNICA FRANCOŠKE REVOLUCIJE

1789, pred 150 leti, je francoski narod zbral verige feudalizma, monarhije in absolutizma, ter si ustanovil podlago za demokratično, meščansko republiko.

O francoskih jakobincih, ki so stali na čelu francoske revolucije, so se po svetu še desetletja potem širile najstrašnejše vesti, tako kot se širijo še danes slične zastrašujoče vesti o ruskih boljševikih, ki so s svojo revolucijo 1917 storili korak naprej od tega, kar je iznašel posebne plinske bombe in razno drugo orožje proti stavkarjem. Proti židom in tujojcem sploh, je general ob vsaki priliki nastopal. Njegov je predlog, da naj se deportira 6 milijonov tujojcev.

Preiskava je dognala, da so generalovi prijatelji imeli tajno postajo, potom katere so razpošiljali navodila in, da niso samo v besedah za nasilno zrušenje demokratičnega režima.

Tekom dolgournega zaslišanja je general Novi deal nazival za komunističen in svoje fašistično rovarjenje je opravičeval s tem, da je prevrat s fašistične strani potreben zato, da se prepreči revolucija s komunistične strani.

Moseley-ja, ameriškega generala Franka, je treba spraviti na varno, predno zapoje ogenj, ki je tri leta uničeval Španijo, ker ni pravočasno obravnala s Moseleyjevim bratcem, generalom Frankom.

General Moseley spada pred sodišče

Na zaslišanju pred Diesovim komitetom je gen. Moseley kar odkrito povedal, da reakcija misli na oborožen prekrat v Zvezdjenih državah, ter da se on sam s takimi načrti strinja. Roosevelta in celo vlado v Washingtonu, je ta fašistični general obklatil z očitki, Hitlerja in fašiste pa je hvalisal na vse pretege.

General, ki je bil šele pred nekaj meseci v pokojen, je znan že iz časa svoje aktivne službe po tem, da je iznašel posebne plinske bombe in razno drugo orožje proti stavkarjem. Proti židom in tujojcem sploh, je general ob vsaki priliki nastopal. Njegov je predlog, da naj se deportira 6 milijonov tujojcev.

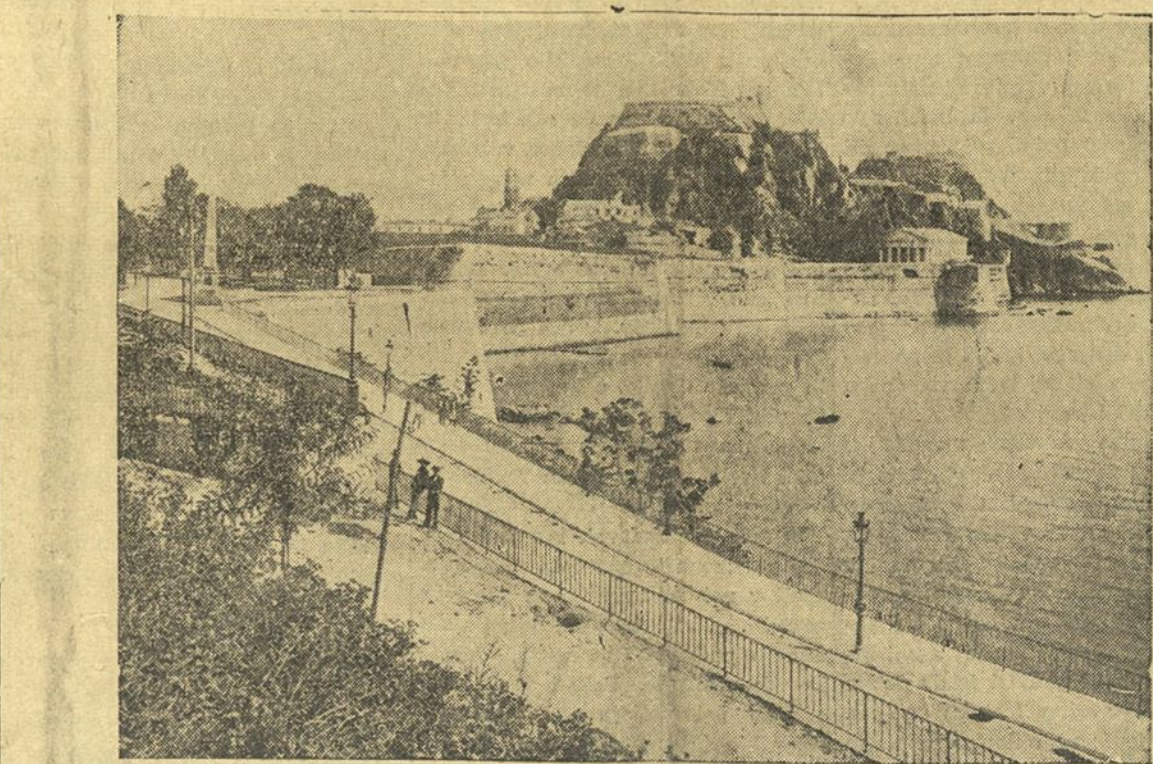
Preiskava je dognala, da so generalovi prijatelji imeli tajno postajo, potom katere so razpošiljali navodila in, da niso samo v besedah za nasilno zrušenje demokratičnega režima.

Tekom dolgournega zaslišanja je general Novi deal nazival za komunističen in svoje fašistično rovarjenje je opravičeval s tem, da je prevrat s fašistične strani potreben zato, da se prepreči revolucija s komunistične strani.

Moseley-ja, ameriškega generala Franka, je treba spraviti na varno, predno zapoje ogenj, ki je tri leta uničeval Španijo, ker ni pravočasno obravnala s Moseleyjevim bratcem, generalom Frankom.

Dr. J. Negrin in Alvarez del Vayo, ki sta do skrajnosti branila republikansko Španijo, sta iz New Yorka prispela v Meksiko.

treba čakati 150 let, da bodo ljudstva praznovala obletnico ruske revolucije, ki je zarja nove svobode.

Starinska trdnjava na otoku Krku, ki leži v neposredni bližini Albanije, na vhodu v Jadransko morje. Krk pripada Grčiji, rad bi ga pa imel Mussolini, ker otok je velike strategične važnosti.

CIO in ADF enotni proti reakcionarnim zakonom v Pa.

Tisočglave demonstracije zahtevajo od guvernerja, da ne potrdi protidelavskih zakonov.

Delavstvo v Pennsylvaniji je silno razburjeno, ker so v Harrisburgu sprejeli celo vrsto reakcionarnih protidelavskih zakonov, ki spodkopujejo pridobitve priborjene tekom zadnjih let novo-dealovske administracije.

V tem težkem času so se sporazumele glave CIO in ADF v Pennsylvaniji in sedaj enotno nastopajo v akciji proti uveljavljanju tega pritiska na delavstvo.

Združena akcija unij, podpirana od progresivne javnosti, zahteva od guvernerja, da ne potrdi teh protidelavskih sklepov kongresa. Guverner je bil prisiljen sklicati posvetovanja z unijskimi voditelji, o rezultatu katerih še ni poročil.

Izmed številnih protidelavskih zakonov, sprejetih prejšnji teden v Harrisburgu, navajamo nekatere, da se vidi kak duh je zavel po Pennsylvaniji, odkar so na upravi spet reakcionarni republikanci, podpirani od reakcije v demokratiški stranki:

Zakon proti sedečim stavkam je tak, da dejansko prepoveduje vsako stavko. Državni LRB, takozvani

"mali Wagnerjev akt", je v svojem jedru tako poslabšan, da je brez vrednosti.

Prisilna registracija tujcev je začetek odpravljanja dose-danjih ameriških svoboščin.

Prejemnikom relifa se v enem izmed zakonov nalaga, da morajo sprejeti vsako delo, da pa nimajo nobene pravice stavl-jati kake zahteve v pogledu plače, delovnega časa ali profesijonalnosti.

Odškodnine ponesrečenim delavcem so občutno znižali, ravnatoko so znižane plače učiteljem.

Poseben zakon prepoveduje prisiljavanje podjetnika na po-višanje plač ali na sprejemanje v delo ljudi, katerih sam-noče zaposliti.

Takih zakonov, iz katerih veje najhujši reakcionaren duh proti obstanku delavstva, je bilo sprejetih še več.

Mirno in brezbrizno delavstvo ne more ostati. Če sprejme brez odpora ta udarec, bodo sledili v kratkem presledku drugi, še hujši udarci. Vsak mora sodelovati v akcijah, ki jih pripravljajo unije proti tem reakcionarnim zakonom.

450,000 BREZPOSELNE MLADINE V KANADI

Kakor v USA postaja tudi v Kanadi položaj mladine vedno težji. Dela ni, ne za ročne delavce in ne za one, ki dovršijo šole, a država se vse premalo briga za položaj mladine, ki ima zaprti življenjsko pot pred seboj.

450,000 mladih ljudi je na cesti, brez dela in brez jela. V teh števil-kah pa niso vračunani oni desetstot-oci, ki sploh še nikoli niso dobili za-poslenja v kaki delavnici.

V bedo potisnjena mladina drži v kriminalnost. 70% od vseh mladih brezposelnih ljudi je imela opravka s policijo in sodnijo radi raznih ml-ilih in velikih prestopkov. Naraščajo samoumori sploh, med mladino pa so poskočili za 60%.

PITTSBURGH, PA.

MANIFESTACIJA 14. JUNI-JA V WEST PARKU, N. S.

Vojni veterani pripravljajo za 14. juni proslavo ameriške zastave. Povabljena je tudi Liga za Demokratično in Mir, ki vabi tudi Slovence, da se te manifestacije za mir in svobodo, v obilnem številu udeležijo.

Liga.

Po italijanskih mestih se mno-zijo slučajni demonstracij proti Nem-cem, ki s svojo oholostjo provocirajo že tudi svoje zaveznike. Na utrd-bah, ki se gradijo na italo-francoski meji, so delavci stopili v štrajk, s zahtevo, da se morajo odstraniti nemški inženirji, ki so nadzirali de-lo. Štrajk je uspel, Nemci so morali oditi.

ZSSR za resen odpor proti agresorjem

ZUNANJA POLITIKA SOVJETSKJE ZVEZE OSTANE NESPREMENJENA. — ZA SKUPEN ODPOR PROTI AGRESOR-JEM, NE PA ZA SKUPEN NOVI MUNCHEN. — ZA DRUGE, ZSSR NE BO ŠLA PO KOSTANJ V ŽERJAVICO!

Molotovo poročilo pred Vr-hovnim svetom je posvetilo v mrak, s katerim je Chamber-lain obdajal sovjetsko - angle-ška pogajanja za skupno, o-brambno zvezo.

Do zaključka obrambenega pakta ni še prišlo zato, ker sovjeti niso pripravljene spre-jeti Chamberlainovega načrta dogovora, ki predvideva samo dolgovazne skupne konferen-ce, če se pripeti spet kak slu-čaj agresije. Sovjeti pa so pri-pravljeni pristopiti k takemu, ki vnaprej sklone obvezno in takojšno nastopanje, čim se zgodi kaka agresija.

Druga razlika med Cham-berlainovim in sovjetskim stališčem je ta, da hočejo sovjeti garantirati meje vseh držav brez razlike, Chamberlain pa bi garancijo rad omejil na Poljsko, Romunijo in Grčijo, ne pa na Litvinsko, Estonijo in Latvijo, pred katerih bi mogel Hitler dospeti do sovjets-kih mej.

Sovjeti so mišljenja, da je napačna politika, z materija-lom za vojaške namene in s krediti zalagati one, od kate-rih se ve, da se pripravljajo na agresijo, Chamberlain pa je nasproten takemu gospodar-skemu in političnemu pritisku na agresorje.

Iz celega govora Molotova

se vidi, da sovjetska zunanja politika počiva na načelih, ki jih je iznesel Stalin marca me-seca pred XVIII kongresom stranke, ter da demisijska Litvi-nova v nobenem oziru ni men-jala smeri sovjetskih priza-devanj za kolektivno zaščito pred agresorji.

Malotov je precej odkrito namignil, da sovjeti nikakor ne zaupajo Chamberlainovim besedam, za katerimi se skriva še vedno munchenski duh in pa tajna želja angleškega kap-itala, spraviiti sovjetske in Nem-čije v medsebojno vojno.

Pod pritiskom javnega mne-nja v Angliji sami, je Cham-berlain moral že ponovno po-pravljati svoje predloge za pakt s sovjeti. Tudi sedaj iz-javlja, da bo poslal svojega zunanjega ministra Halifaxa v Moskvo, da se doseže kona-čen, prepotrebni sporazum za skup-no nastopanje demokratičnih dežel proti agresorjem.

Vrhovnemu sovjetu je bi predloženo v odobritev čun sovjetske države za bo-doče leto. Iz proračuna, ki je napram preteklem letu zelo povečan, je razvidno napre-dovanje sovjetskega gospodar-stva. Za obrambene svrhe je vrhovni sovjetski odbor pri-ra-čun, ki je skoraj za polovico večji od lanskega.

Princ Pavle in fašist Poveljč sta v Berlinu

Regent Jugoslavije, princ Pavle je v Berlinu, gost Hitler-jeve vlade. V istem času je pri-šel iz Italije v Berlin vodja hr-vaških fašistov-domobrancev, dr. Pavelič, ki je gost Hitler-jeve stranke. Časopisje poro-ča, da je Hitler priznal jugo-slovsanske meje . . .

V istem času pa prihajajo poročila o nemških provokaci-jah po Štajerskem, kjer je v Konjicah in Mariboru prišlo spet do hudih spopadov med Nemci in domačini. Iz Belgra-da pa javljajo, da je ljudstvo kamenjalo italijanske nogo-metne igralce in italijanskega konzula, ker so se na igrali-šču tako sirovo in izzivalno obnašali, da je Belgrajčanom zavrela kri . . .

Princ Pavle predstavlja poli-tiko vladajočih in posedujo-čih v Jugoslaviji, poročilo o spopadih pa slikajo razpolo-ženje zatiranega in brezprav-nerga ljudstva, ki ve, da od Hit-lerja in Mussolinija nima pričakovati drugega kot poslab-šanje svojega položaja.

Oblasti v Belgradu imajo zelo kratek spomin in njihova zadovoljnost, da jim Hitler o-beta mir, ne bo dolgo trajala.

Avstrija je zgubila svojo samostojnost in svobodo par mesecev potem, ko je Sušnik bil v gosteh pri Hitlerju, od-koder je prinesel zagotovilo, da fuhrer niti ne misli na pod-jarmljenje Avstrije. Sušnik je verjel in sedaj sedi že petnaj-sti mesec v koncentracijskem taborišču.

Konec Čehoslovaške je na-stopil kmalu potem, ko so se praški ministri začeli voziti k Hitlerju na obisk in raport. Hi-

ter jim je zagotavljal, da niti noče imeti ne-nemških Čehov in Slovakov pod svojo upravo in da je s zasedanjem Sudetov postala Nemčija največji pri-jatelj Čehov in Slovakov. Samo par mesecev je trajala ta iluzija in 15. marca, pri zad-njem obisku predsednika čeho-slovaške republike v Berlinu, je Hitler predložil v podpis smrtno obsodbo republike, ki je postala nemška kolonija.

Kar je Tiso za čehoslovaško republiko, to je Pavelič za Ju-goslavijo. Princ Pavle mora biti popolen slepec, da ne vidi, kako Hitler v istem dnevu ga-rantira meje. Jugoslavije in na drugi strani sprejema Paveli-ča, katerega vporablja za raz-bitje te iste države.

Še je Jugoslavija cela, še je čas misliti na njeno ohranitev. Njen obstanek ne ni zavaro-van v žrelu agresorjev, temveč na strani onih, ki se združuje-jo, da bodo združeni preprečili vsako agresijo. Če hoče princ Pavle postati Hitlerjev satrap, svobodna mu pot! Narodi Ju-goslavije pa svoje dežele in svoje svobode nočejo na krož-niku prinesiti Hitlerju na mizo.

Nesreča angleške podmornice

Angleška podmornica The-tis z 90 možmi se je potopila. Rešilo se je samo 4 člane po-sadke, ker angleška mornarica še nima priprav, s katerimi so rešili 33 mornarjev iz ameri-ške podmornice.

Nesreča se je dogodila v i-stih okoliščinah kot v Ameriki in močno se sumi, da ima sa-botaža svoje prste vmes.

PIKNIK V CLEVELANDU ob priliki III konference "NAPREJA" V NEDELJO II. JUNIJA

NA PROSTORIH DRUŠTVENEGA DOMA, RECHER AVENUE, EUCLID, OHIO SODELUJEJO PEVSKA DRUŠTVA "JADRAN", "SLOVAN", "SLOGA"

Med govorniki bomo slišali G. WITKOVICHA, urednika "Napreja"; JURI-JA MATEŠIČA poročnika španske armade, iz Kanade; J. MIKETICHA, iz Windsorja in druge.

Razne zabavne igre itd. — Za ples igra JANKOVICH Orkester.

Naročniki in prijatelji "Napreja" pridite na piknik svojega lista, kjer se boste pri pri-jetni zabavi spoznali s somišljeniki iz drugih naselbin.

V slučaju slabega vremena se bo prireditev vršila v notranjosti doma. PRIREDITELJI.

Več, glej v notranjosti lista.

NAPREJ

Slovenian Weekly Anti-fascist Labor Paper in U. S. and Canada. Published Weekly by "NAPREJ" Publishing Company. 1916 East Street, N. S. Pittsburgh, Pa. Entered as second-class matter, Sept. 17, 1935, at Post Office at Pittsburgh, Pa., Act of March 3, 1879.

NAPREJ

tednik slovenskih protifašističnih delavcev v Ameriki in Kanadi. — IZHAJA VSAKO SREDO — Naročnina za celo leto \$2.50; za 9 mesecev \$2.00; za 7 mesecev \$1.50; za 6 mesecev \$1.35 in za 3 mesece \$0.75.

Dopisi in oglasi morajo biti v uradu najpозnejše v ponedeljek zjutraj. Dopisov brez podpisa ne vpošteujemo.

Vse pošiljave naslovite na: "NAPREJ", 1916 EAST ST., N. S. PITTSBURGH, PA. Phone: FAirfax 1442

PRED III KONFERENCO

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ena najglavnejših nalog tretje konference bo, kako še bolj razširiti list in kako ga povečati in utrditi. Pobljšanje lista po vsebini, olajšanje njegovega materialnega obstanka, utrditev njegove organizacijske podlage, zastopnikov, dopisnikov itd., to so velika in važna vprašanja.

Če smo bili doslej, dokler smo samo propagirali, lahko brez organizacije, brez svojih rok, ne moremo biti brez organizacije v bodoče, ko je treba začeti naše zmogljive ideje složnega skupnega nastopanja izvajati na delu. Naše upanje, da se bo dalo skupaj s obstoječimi soc. klubi in s "Proletercem" sodelovati, se ni uresničilo. Oni vstrajajo v svoji klosterski izolaciji, brane se vsakega stika. Kako obliki organizacije bomo vstvarjali, od tega mnogo odvisi, a prepričani smo, da bo konferenca tudi v tem pogledu prav in dobro rešila nalogo, ki stoji pred njo.

Težke razmere, ki jih vsak čuti najbolj na sebi, mnogim ne bodo dopustile priti na svoje stroške v Cleveland. Pogrešali bomo marsikaterega vnetega in požrtvovalnega prijatelja, ki bo samo v duhu z nami. Vsem tem borcem se na tem mestu zahvaljujemo za dosedanje pomoč in podporo, v trdni veri, da bodo v bodočem delu z isto požrtvovalnostjo pomagali pri našem skupnem naporu za lepše in srečnejše življenje delovnega človeka.

Samo pogledjmo z odprtimi očmi okoli sebe, pa bomo videli zakaj moramo podvojiti in potrojiti dosedanje delo. Fašizem že z oboroženo silo podjarmlja in zasužnjuje in bo še naprej podjarmlja in zasužnjuje, če ga ne ustavi močna skupnost demokracije, katere predstražo tvorimo delavci. Avstriji, Španiji, Čehoslovski, Memelu bo sledila Jugoslavija, naši rodni kraji, če ne podvojimo obrambenih sil demokracije, če se ne pokonča agresorjev.

V Ameriki sami so na delu javne in še večje podzemeljske sile, ki stremijo za uvajanjem fašističnih metod, ki napadajo na politične in unijske pravice delavstva, ki gradijo koncentracijska taborišča, ki sprejemajo zakone proti tujerodcem itd. Bodoče leto, pri volitvah novega predsednika USA, se bo odločevalo o tem, pod kakimi pogoji bomo živeli v bližnji prihodnosti v svoji novi domovini. Za obrambo kruha in obstanka moramo povečati in razširiti svoje delovanje, kajti če bi dopustili fašizmu, da se povspe na oblast, nam ne bodo nataknili samo verig, temveč odvzeli bodo tudi velik kos kruha, s katerim že danes samo s težavo izhajamo.

Naš list je budnik in klicar, naša konferenca mora glas in vpliv tega budnika in klicarja povečati.

GARDEN V OBRAMBI "AMERIŠKE DOMOVINE"

"Naprednjak", ki brani Hearsta in slovensko reakcijo

Najzagrizenejši in najreakcionarnejši slovenski list je brez dvoma clevelandka "Ameriška Domovina", ki je ponatisnila iz Hearstove "Evening Post" znani pamflet "Stalinova roka v Španiji", katerega naj bi napisal "sovjetski general Krivitzky".

Dokazano pa je in sicer na javnem zborovanju in pred predstavniki ameriškega tiska, da Krivitzky, prvič ni noben sovjetski general in da drugič, ni pisal, kar je bilo pod njegovim imenom objavljenega v Hearstovem listu. Krivitzky je avanturist. Njegov pravo ime je Smelka Ginsberg. Ni bil nikoli v Rusiji, ni bil nikoli vojak, nikoli v nobeni zvezi s sovjetsko vlado. "Evening Post" niti poskusila ni vzdržati svoje legende o "sovjetskem generalu" in je preko izvršenega razkrinkanja prešla z molkom, kot da se ni nič zgodilo. Krivitzky in njegovi pokrovitelji so danes v vsej Ameriki, likvidirani kot prevaranti.

"Enakopravnost", ki izhaja tudi v Clevelandu, je storila, kakor se za napreden list spodobi, ter je objavila dejstva o razkrinkanju goljufov in s tem je tudi razkrinkala "Ameriško Domovino", ki je ponatisnila Krivitzkyjeve fantazije. "Ameriška Domovina" je umolknila, kakor je umolknila Hearstova "Evening Post" ker prevarantstvo je tako očigledno, da se ga ne da več braniti.

V tej stiski pa je ameriški in Pirčevi reakciji priskočila na pomoč glava slovenskih trockistov, Anton Garden, ki je v "Prosveti" napolnil štiri kolone prostora v obrambo "Ameriške Domovine" in v Hearstove "Evening Post". Garden je na štirih kolonah napadel napredno "Enakopravnost", ker je razkrinkala prevarantstvo.

"Naprednjak" Garden pravi, da pri Hearstu dela dosti poštenih ljudi, čimkarjev in drugih delavcev. Nič se ne bomo čudili, če se lepega dne med temi "poštenimi" imeni za bliska ime člana štev. 1 SNPJ Antona Gardena. Hearstovi "Evening Post" in "Ameriški Domovini" daje Garden več poštenosti, kot pa naši "Enakopravnosti". Če bi mogel, bi Garden urednika "Enakopravnosti" v gorečem olju skuhal, ker se je predznil razkriti eno največjih reakcionarnih sleparstev zadnjih mesecev.

"Štiri kolone "Prosvete" za obrambo Hearsta in Pirca-Debevca, meni pa niso objavili cele vrste dopisov o našem društvu, federacije pa pozivajo naj skrajšajo svoje zapise o društvenem delovanju..." tako piše eden izmed pittsburskih članov SNPJ, ko se zgraža nad "preporočevalcem", ki se je iz nekdanjega socialista prelevil v zagovornika Hearsta in Pirca, v napadaleca na "Enakopravnost" in vse one, ki nočejo tolerirati žurnalističnega sleparstva, ki je Gardenu vzor "poštenosti".

Molek se je odgovornosti za Gardenovo prerogovanje v praksi iznebil s tem, da je zagovarjanje Hearsta in Pirca vtaknil med dopise, za katere uredništvo ne odgovarja. Formalno ne zadene Moleka nobena krivda, politično in moralno, pa tudi Molek ne bo mogel izbrisati svojega botrinjstva nad zagovarjanjem Hearsta, Pirca, in "preporočevalca".

Ker je "Prosveta" še vedno glasilo SNPJ in ne organ za obrambo prevarantov in avanturistov Krivitzky-Smelka Ginsberg, imajo člani

rantstvo. "Naprednjak" Garden pravi, da pri Hearstu dela dosti poštenih ljudi, čimkarjev in drugih delavcev. Nič se ne bomo čudili, če se lepega dne med temi "poštenimi" imeni za bliska ime člana štev. 1 SNPJ Antona Gardena. Hearstovi "Evening Post" in "Ameriški Domovini" daje Garden več poštenosti, kot pa naši "Enakopravnosti". Če bi mogel, bi Garden urednika "Enakopravnosti" v gorečem olju skuhal, ker se je predznil razkriti eno največjih reakcionarnih sleparstev zadnjih mesecev.

"Štiri kolone "Prosvete" za obrambo Hearsta in Pirca-Debevca, meni pa niso objavili cele vrste dopisov o našem društvu, federacije pa pozivajo naj skrajšajo svoje zapise o društvenem delovanju..." tako piše eden izmed pittsburskih članov SNPJ, ko se zgraža nad "preporočevalcem", ki se je iz nekdanjega socialista prelevil v zagovornika Hearsta in Pirca, v napadaleca na "Enakopravnost" in vse one, ki nočejo tolerirati žurnalističnega sleparstva, ki je Gardenu vzor "poštenosti".

Molek se je odgovornosti za Gardenovo prerogovanje v praksi iznebil s tem, da je zagovarjanje Hearsta in Pirca vtaknil med dopise, za katere uredništvo ne odgovarja. Formalno ne zadene Moleka nobena krivda, politično in moralno, pa tudi Molek ne bo mogel izbrisati svojega botrinjstva nad zagovarjanjem Hearsta, Pirca, in "preporočevalca".

Ker je "Prosveta" še vedno glasilo SNPJ in ne organ za obrambo prevarantov in avanturistov Krivitzky-Smelka Ginsberg, imajo člani

rantstvo.

DISKUSIJA PRED KONFERENCO NAPREJA

Za sodelovanje s socijalisti. Za organizacijo

DETROIT, MICH. — Veseli me, da so se oglasili naročniki, ki izražajo svoje mišljenje o tem, kaj bi morala skleniti bodoča konferenca. Jaz imam tudi nekaj misli, ki bodo morda koristile. Sem povprečen človek, vem pa eno, da v skupnosti je moč in napredek za vse človeštvo.

Strinjam se popolnoma s predlogom, da se klene vpostaviti naše organizacije in mislim, da bomo zelo uspešni. To smo hoteli pri nas storiti že takoj po lanskem konferenci "Napreja" in smo o tem tudi pisali v listu. Pa smo potem odnehali, ker nismo slišali nič slinenga iz drugih krajev. Sedaj začnemo po večih nasebinah naenkrat, vsodbujali bomo tako eden drugega in šli bomo naprej. Pravila bi naj imeli vsi enaka v vseh krajih.

Kar se tiče združenja s socijalisti in drugimi zavednimi delavci, to bi bilo zelo za pozdraviti. Jaz imam za mnoge socijaliste veliko simpatijo, ker so se svoj čas veliko žrtvovali v prid delavstva in splošnega napredka človeštva. Žal, da so potem postali žrtva reakcionarne agenture, da so se pustili izbrabiti in da delajo danes proti svojim lastnim ciljem. Reakcija je iz njih napravila nasip ali jez, da se delavske vrste ne morejo združiti. Toda zavednost narašča in jez se počasi razmika. Zato mislim, da je treba storiti vse, da s temi nam najbližje stoječimi pride do složnega skupnega nastopanja.

Prej ali slej bodo morali spoznati tudi sami socijalisti, da njihova obupanost nikamor ne vodi. Seveda je treba odstraniti mnoga nesoglasja, ki danes obstajajo. Jaz mislim, da imamo Slovenci precej ljudi, ki imajo različne dobre sposobnosti. Tudi dobre pisce imamo. Nesreča je v tem, da se vsak meša v vsako stvar, namesto da bi se držal stroke, katero res pozna. Če se kovač loti mizarstva, bo delo samo pokvaril in če ima še tako dobro voljo. In če se kak naš pisec dobrih povesti spusti na polje politike in ekonomije, ga seveda polomi in napravi samo zmešnjava, kakršnih smo

Konferenci želimo Detroitčani mnogo uspeha. Napravite dobre sklepe, ki naj vžgejo naše delovanje po Ameriki in Kanadi. Napravite sklepe, ki nas bodo približali času, ko človek ne bo več izkoriščen od človeka in ko bomo vsi lahko nemoteno in v miru uživali bogastva naše zemlje in plodove našega dela.

Imeli in jih še imamo več, kot je treba. Samo zato, ker se nepoučeni ljudje spravljajo pisati o razmerah v Rusiji, zato moramo čitati razne nesrečnosti, ki z dejanskim stanjem nimajo nič opraviti. Kako more pometen človek očitati Rusiji to, da je odstranila svoje izdajalske generale Franke? Kako morejo napadati Rusijo, ker je kaznovala saboterje in špijone? Kaj bi bilo danes v Rusiji, če bi ostali na vodilnih mestih izdajalci? Najbrže bi se Rusiji danes godilo tako, kot se je zgodilo že v Italijo, Nemčijo, Španijo itd. Dobro so storili v Rusiji, da so očistili zemljo od izdajalcev. Dobro je storila Meksika, da je pravočasno pokončila generala Cedilo, a žalostna in težke posledice je rodilo za Španijo to, da so pustili generalu Franku svobodne roke pri pripravah za fašistično revolto.

O vseh teh zadevah moramo priti do sporazuma in enotnega mišljenja. Tudi v notranji politiki se moramo zediniti. Kar je progresivnih sil, morajo podpreti Roosevelta, demokracijo, svobodo. Fašisti se že kar odkrito pripravljajo za prevrat v Ameriki. Ali moremo biti napram temu brezbržni in reči, da nas vse to ne briga?

Na vse člane nekdanje socializistične stranke bi bilo treba apelirati da pristopijo k skupnem delovanju za obrambo kruha, svobode in proti fašizmu. Nezapiranje je veliko med enim in drugim in to je treba odstraniti. Mnogi socijalisti sedaj samesjavajo, brez vsakega upanja. Če kaj slišijo o kaki akciji, se samo žalostno nasmehajo, češ, da se ne izplača itd. Toda z dobrim delom, se da poživeti tudi te omrtnje in mladina bi imela kaj, da posnema.

Propaganda proti tujcem in proti priseljencem sploh, se v Ameriki širi i stopnjuje. Predstavljajo stvar tako, kot da so "tujci" in priseljenici krivci za težko stanje, v kateri je zabredla Amerika. Govorčijo na vso moč, da bodo nastali boljši časi, če enkrat ne bodo tujci vsak dan prihajali iz starega kraja odjedati naš kruh. Pripovedujejo, da bodo spet zlati časi, ko se bo Amerika rešila velikega številca priseljenec, katere mora sedaj vzdrževati ameriški davkoplačevalci.

Resnica o položaju in o priseljenstvu pa je popolnoma drugačna, kakor jo slikajo. Resnica je ta, da se v Združene države priseljuje manj oseb, kot jih odhaja in na tem nič ne menja govorjenje, češ, da so ameriška vrata preširoko odprta za razne politične in židovske begunce iz fašističnih dežel.

Po kvoti bi se smelo priseliti v Združene države od 1. julija 1932 do 30. junija 1938 922.644 oseb. V tem času pa se je dalo dovoljenje za bivanje v Združenih državah samo 241.962 priseljencem. Vsi ostali priselenci so bili samo posetniki, ki so imeli dovoljenje le za začasno bivanje.

Izselilo pa se je iz Združenih držav v omenjenem času 246.449 ki so imele dovoljenje za stalno bivanje v Združenih državah. Torej, v šestih letih se je 4.487 oseb več izselilo iz Združenih držav, kot jih je prišlo iz starega kraja. Celokupno število priseljenec v letu 1938 pa itak ni znašalo več kot štiri stotinke enega odstotka ameriškega prebivalstva.

Imeli in jih še imamo več, kot je treba. Samo zato, ker se nepoučeni ljudje spravljajo pisati o razmerah v Rusiji, zato moramo čitati razne nesrečnosti, ki z dejanskim stanjem nimajo nič opraviti. Kako more pometen človek očitati Rusiji to, da je odstranila svoje izdajalske generale Franke? Kako morejo napadati Rusijo, ker je kaznovala saboterje in špijone? Kaj bi bilo danes v Rusiji, če bi ostali na vodilnih mestih izdajalci? Najbrže bi se Rusiji danes godilo tako, kot se je zgodilo že v Italijo, Nemčijo, Španijo itd. Dobro so storili v Rusiji, da so očistili zemljo od izdajalcev. Dobro je storila Meksika, da je pravočasno pokončila generala Cedilo, a žalostna in težke posledice je rodilo za Španijo to, da so pustili generalu Franku svobodne roke pri pripravah za fašistično revolto.

Imeli in jih še imamo več, kot je treba. Samo zato, ker se nepoučeni ljudje spravljajo pisati o razmerah v Rusiji, zato moramo čitati razne nesrečnosti, ki z dejanskim stanjem nimajo nič opraviti. Kako more pometen človek očitati Rusiji to, da je odstranila svoje izdajalske generale Franke? Kako morejo napadati Rusijo, ker je kaznovala saboterje in špijone? Kaj bi bilo danes v Rusiji, če bi ostali na vodilnih mestih izdajalci? Najbrže bi se Rusiji danes godilo tako, kot se je zgodilo že v Italijo, Nemčijo, Španijo itd. Dobro so storili v Rusiji, da so očistili zemljo od izdajalcev. Dobro je storila Meksika, da je pravočasno pokončila generala Cedilo, a žalostna in težke posledice je rodilo za Španijo to, da so pustili generalu Franku svobodne roke pri pripravah za fašistično revolto.

Imeli in jih še imamo več, kot je treba. Samo zato, ker se nepoučeni ljudje spravljajo pisati o razmerah v Rusiji, zato moramo čitati razne nesrečnosti, ki z dejanskim stanjem nimajo nič opraviti. Kako more pometen človek očitati Rusiji to, da je odstranila svoje izdajalske generale Franke? Kako morejo napadati Rusijo, ker je kaznovala saboterje in špijone? Kaj bi bilo danes v Rusiji, če bi ostali na vodilnih mestih izdajalci? Najbrže bi se Rusiji danes godilo tako, kot se je zgodilo že v Italijo, Nemčijo, Španijo itd. Dobro so storili v Rusiji, da so očistili zemljo od izdajalcev. Dobro je storila Meksika, da je pravočasno pokončila generala Cedilo, a žalostna in težke posledice je rodilo za Španijo to, da so pustili generalu Franku svobodne roke pri pripravah za fašistično revolto.

O vseh teh zadevah moramo priti do sporazuma in enotnega mišljenja. Tudi v notranji politiki se moramo zediniti. Kar je progresivnih sil, morajo podpreti Roosevelta, demokracijo, svobodo. Fašisti se že kar odkrito pripravljajo za prevrat v Ameriki. Ali moremo biti napram temu brezbržni in reči, da nas vse to ne briga?

Na vse člane nekdanje socializistične stranke bi bilo treba apelirati da pristopijo k skupnem delovanju za obrambo kruha, svobode in proti fašizmu. Nezapiranje je veliko med enim in drugim in to je treba odstraniti. Mnogi socijalisti sedaj samesjavajo, brez vsakega upanja. Če kaj slišijo o kaki akciji, se samo žalostno nasmehajo, češ, da se ne izplača itd. Toda z dobrim delom, se da poživeti tudi te omrtnje in mladina bi imela kaj, da posnema.

Konferenci želimo Detroitčani mnogo uspeha. Napravite dobre sklepe, ki naj vžgejo naše delovanje po Ameriki in Kanadi. Napravite sklepe, ki nas bodo približali času, ko človek ne bo več izkoriščen od človeka in ko bomo vsi lahko nemoteno in v miru uživali bogastva naše zemlje in plodove našega dela.

Imeli in jih še imamo več, kot je treba. Samo zato, ker se nepoučeni ljudje spravljajo pisati o razmerah v Rusiji, zato moramo čitati razne nesrečnosti, ki z dejanskim stanjem nimajo nič opraviti. Kako more pometen človek očitati Rusiji to, da je odstranila svoje izdajalske generale Franke? Kako morejo napadati Rusijo, ker je kaznovala saboterje in špijone? Kaj bi bilo danes v Rusiji, če bi ostali na vodilnih mestih izdajalci? Najbrže bi se Rusiji danes godilo tako, kot se je zgodilo že v Italijo, Nemčijo, Španijo itd. Dobro so storili v Rusiji, da so očistili zemljo od izdajalcev. Dobro je storila Meksika, da je pravočasno pokončila generala Cedilo, a žalostna in težke posledice je rodilo za Španijo to, da so pustili generalu Franku svobodne roke pri pripravah za fašistično revolto.

O vseh teh zadevah moramo priti do sporazuma in enotnega mišljenja. Tudi v notranji politiki se moramo zediniti. Kar je progresivnih sil, morajo podpreti Roosevelta, demokracijo, svobodo. Fašisti se že kar odkrito pripravljajo za prevrat v Ameriki. Ali moremo biti napram temu brezbržni in reči, da nas vse to ne briga?

Na vse člane nekdanje socializistične stranke bi bilo treba apelirati da pristopijo k skupnem delovanju za obrambo kruha, svobode in proti fašizmu. Nezapiranje je veliko med enim in drugim in to je treba odstraniti. Mnogi socijalisti sedaj samesjavajo, brez vsakega upanja. Če kaj slišijo o kaki akciji, se samo žalostno nasmehajo, češ, da se ne izplača itd. Toda z dobrim delom, se da poživeti tudi te omrtnje in mladina bi imela kaj, da posnema.

Propaganda proti tujcem in proti priseljencem sploh, se v Ameriki širi i stopnjuje. Predstavljajo stvar tako, kot da so "tujci" in priseljenici krivci za težko stanje, v kateri je zabredla Amerika. Govorčijo na vso moč, da bodo nastali boljši časi, če enkrat ne bodo tujci vsak dan prihajali iz starega kraja odjedati naš kruh. Pripovedujejo, da bodo spet zlati časi, ko se bo Amerika rešila velikega številca priseljenec, katere mora sedaj vzdrževati ameriški davkoplačevalci.

Resnica o položaju in o priseljenstvu pa je popolnoma drugačna, kakor jo slikajo. Resnica je ta, da se v Združene države priseljuje manj oseb, kot jih odhaja in na tem nič ne menja govorjenje, češ, da so ameriška vrata preširoko odprta za razne politične in židovske begunce iz fašističnih dežel.

Po kvoti bi se smelo priseliti v Združene države od 1. julija 1932 do 30. junija 1938 922.644 oseb. V tem času pa se je dalo dovoljenje za bivanje v Združenih državah samo 241.962 priseljencem. Vsi ostali priselenci so bili samo posetniki, ki so imeli dovoljenje le za začasno bivanje.

Izselilo pa se je iz Združenih držav v omenjenem času 246.449 ki so imele dovoljenje za stalno bivanje v Združenih državah. Torej, v šestih letih se je 4.487 oseb več izselilo iz Združenih držav, kot jih je prišlo iz starega kraja. Celokupno število priseljenec v letu 1938 pa itak ni znašalo več kot štiri stotinke enega odstotka ameriškega prebivalstva.

Imeli in jih še imamo več, kot je treba. Samo zato, ker se nepoučeni ljudje spravljajo pisati o razmerah v Rusiji, zato moramo čitati razne nesrečnosti, ki z dejanskim stanjem nimajo nič opraviti. Kako more pometen človek očitati Rusiji to, da je odstranila svoje izdajalske generale Franke? Kako morejo napadati Rusijo, ker je kaznovala saboterje in špijone? Kaj bi bilo danes v Rusiji, če bi ostali na vodilnih mestih izdajalci? Najbrže bi se Rusiji danes godilo tako, kot se je zgodilo že v Italijo, Nemčijo, Španijo itd. Dobro so storili v Rusiji, da so očistili zemljo od izdajalcev. Dobro je storila Meksika, da je pravočasno pokončila generala Cedilo, a žalostna in težke posledice je rodilo za Španijo to, da so pustili generalu Franku svobodne roke pri pripravah za fašistično revolto.

Imeli in jih še imamo več, kot je treba. Samo zato, ker se nepoučeni ljudje spravljajo pisati o razmerah v Rusiji, zato moramo čitati razne nesrečnosti, ki z dejanskim stanjem nimajo nič opraviti. Kako more pometen človek očitati Rusiji to, da je odstranila svoje izdajalske generale Franke? Kako morejo napadati Rusijo, ker je kaznovala saboterje in špijone? Kaj bi bilo danes v Rusiji, če bi ostali na vodilnih mestih izdajalci? Najbrže bi se Rusiji danes godilo tako, kot se je zgodilo že v Italijo, Nemčijo, Španijo itd. Dobro so storili v Rusiji, da so očistili zemljo od izdajalcev. Dobro je storila Meksika, da je pravočasno pokončila generala Cedilo, a žalostna in težke posledice je rodilo za Španijo to, da so pustili generalu Franku svobodne roke pri pripravah za fašistično revolto.

Imeli in jih še imamo več, kot je treba. Samo zato, ker se nepoučeni ljudje spravljajo pisati o razmerah v Rusiji, zato moramo čitati razne nesrečnosti, ki z dejanskim stanjem nimajo nič opraviti. Kako more pometen človek očitati Rusiji to, da je odstranila svoje izdajalske generale Franke? Kako morejo napadati Rusijo, ker je kaznovala saboterje in špijone? Kaj bi bilo danes v Rusiji, če bi ostali na vodilnih mestih izdajalci? Najbrže bi se Rusiji danes godilo tako, kot se je zgodilo že v Italijo, Nemčijo, Španijo itd. Dobro so storili v Rusiji, da so očistili zemljo od izdajalcev. Dobro je storila Meksika, da je pravočasno pokončila generala Cedilo, a žalostna in težke posledice je rodilo za Španijo to, da so pustili generalu Franku svobodne roke pri pripravah za fašistično revolto.

SLOVENSKI DAN, skupna prireditev vseh slovenskih društev in organizacij

Neprijatelji sloge in skupnosti med slovenskimi delavci so se začeli obregati tudi ob prireditvi Slovenskega dneva v Pennsylvaniji, kakor se obregajo ob vsako udeleževanje v pravcu združenja.

Kako nepravilne in naravnost zlobne so njihove trditve in obdolžitve o pripravah za prireditve. Še bolj pa je neupravičen napadov na Slovenski dan razvidna iz seznam organizacij in oseb, ki to skupno prireditev vseh Slovencev v Zapadni Pennsylvaniji organizirajo.

Iz spodnjega seznama se vidi, da so se za skupen nastop sporazumela vsa društva in organizacije, da so med organizatorji zastopniki enih in drugih skupin brez razlike in da bo Slovenski dan manifestacija vseh Slovencev, brez razlike na stranko in vero. To praktično izvajanje sloge in skupnosti pa zelo boli in peče izkoriščevalce doseadanje nesloge in zadržbe in odtod njihovi napadi in manifesti proti Slovenskemu dnevu.

Sponsoring Societies:

- Federation & Lodges of- SNPJ; E.S. Federation & Lodges of SNPJ; Federation & Lodges SSPZ; Federation & Lodges JSKJ; Lodges of KSKJ; Lodges of SZZ; Lodges of DSD; Society Orel, Pittsburgh; Society Danica, Braddock; S. M. A. B. Club, Bridgeville; Educational - Ent. Soc. Library; Singing Society Prešeren, Pgh.; Slovenian Auditorium, Pittsburgh; Jugoslav Hall, Coverdale, and others.

General Board:

- Dr. F. J. Arch, President, (JSKJ & SSPZ) — Henry Previc, Vice-Pres. (SNPJ) — Frances Mahoric, Vice-Pres. (SZZ) — Anton Zornik, Vice-Pres. (SNPJ) — Matt Spoler, (SSPZ & SNPJ) — James Maglich, Asst.-Secretary (SNPJ) — John A. Dutchman, Treasurer (KSKJ) — Ant. Cipeich, Rec.-Secretary (SNPJ)

Auditing Committee:

- Frank Lokar (KSKJ) — Frank Sumich (KSKJ) — Joseph Sneller (JSKJ) — Paul Klun (Slov. Dom).

Publicity Committee:

- Frank Kress, (JSKJ & SNPJ) — F. Progar (JSKJ) — J. Sire (SNPJ) — M. Bahor (Orel) — G. Staresinich (KSKJ) — M. Tavcar (JSKJ) — L. Zupancic, Attorney (SNPJ) — Frank R. Bolte, Attorney (Sam. Podp. Dr. Library) — Joseph H. Grills (SSPZ).

Entertainment Committee:

- Entertainment Committee: Anton Rednak (SSPZ) — Frank Ferencak (KSKJ) — Mrs. A. Berkopec (SZZ) — Mrs. Mary Bahor (SZZ) — Joseph Bichek (SNPJ) — Louis Karish (SSPZ) — Anton Barilar (SSPZ).

Refreshment Committee:

- Mrs. Rose Murslak (SZZ) — Louis Kosela (SNPJ) — Mrs. Mary Coghe (SZZ) — Frank Golob (DSD) — Mrs. Mary Bahor (SZZ).

900 ŽIDOV IZ NEMČIJE SPREJETIH NA KUBI

Nemška vlada je brez potrebnih vizumov poslala nekaj nad 900 židov čez Atlantski ocean. Ladja jih je hotela izkrcati v Kubi, ki pa se je več dni branila sprejeti begunce, ki so brez vseh sredstev bili izgnani iz države, kjer so državljani. Ko je bila ladja z nesrečnimi begunci že na poti nazaj v Nemčijo, se je posrečilo demokratičnim organizacijam in židovskim institucijam izposlovati dovoljenje za začasno bivanje teh beguncev na kubanskem ozemlju.

—V Meksiki se borijo žene za volilno pravico. Na svoji strani imajo predsednika Cardenas-a in vso progresivno delavsko gibanje.

— Jugoslovansko učiteljsko združenje je podvzelo pomožno akcijo za preganjanje češke učitelje.

— Toča je po slavonskih in sremjskih pokrajinah v Jugoslaviji naredila velikansko škodo. Prizadetih je 63 občin.

Beležke o tem in onem

Pod naslovom "Resnice teh dni", objavlja "Prosveta" odgovor Franke Keržeta na Molekovo serijo člankov "Presenečenja naših dni", v katerih je bil F. Kerže napadani zaradi njegovega prizadevanja, koristiti delavski in slovenski slogi v Ameriki in ošvrkan zato, ker se ne striinja z načinom, kako se v glasilu SNPJ postopa s člani, ki so katoliškega prepričanja.

Med drugimi resnicami navaja F. Kerže tudi sledeče:

"Preidem na druge važne točke, o katerih si mislim, da jih br. Molek ne razume ali pa vedoma prezira. Jednota je organizacija delavcev, kajne? Kot taka bi morala vedno in posod stati na principu, da podpira vse, kar je delavskega, predvsem to, kar ljudi druži in vodi. Že par let opazujem naravnost strastne napade na skupino v Pittsburghu, katere izdaja list "Napreja".

Kakor znanu, so začeli pred par leti tako skromno, da sem še sam prišel v neki dopis iz New Yorka, ker sem rekel, da tisto ne bo živel dolgo. Vedel sem namreč eno: da se je v preteklih desetletjih dosti rodilo v Pittsburghu in dosledno vse umrlo.

Vse, pravim, kar sega do sedanjega gibanja, ki je danes. Ali je to gibanje komunistično ali ni, to je za me stransko. Glavno je in ostane eno: da je uspešno. In nad vse važno: ker drži delavske vrste.

Prišlo je pozno, tako pozno, da so bila sama pogorišča. Sam sem mislil, da je že za vsako delo prekasno med nami. Oni pa so le začeli, delali in gibali, danes pa imajo že organizacijo, katere po življenju in velikosti daleč presega vse, kar smo kdaj imeli.

Br. Molek, jaz ne želim delati s svojimi članki propagande ne na desno ne na levo, ampak samo pribijam fakte. Zakaj s temi je treba računati, pa če hoče ali ne."

Kerže se ne izdaja za marksista, kot se n. pr. Molek, zato se kar veselo sliši, kako mora nemarksist Kerže podučevati "marksista" Moleka: "Molek urejuje "Prosveto", baje po principih njegove rezolucije iz leta 1912, da se podpira in piše vse socializistično. Vsekakor mora poznati Marxa in njegov največji izrek: "Delavci sveta združite se". Marx ne dela razlike med katoliškim in nekatoliškim, belim in črnim, starim in mladim, članom te ali one narodnosti, on samo pravi: "delavci sveta združite se."

"Kako se vjema ta velik rek s članki Molekovimi v Prosveti zadnjih par let, naj ljudje premislijo

sami. Če so okoli Napreja resni komunisti, kakor trdi Molek, morajo zamenjati svoje ideje iz tistih knjig kakor on. Loči se samo način, kako se vprablja Marzove ideje v sodanem praktičnem svetu. Če gre vsi proti enemu višku, tisti kateri ideologijo zastopa Molek in oni, katerih točle on, bi človek z združenim politiko rekel: dobro srečo in dobro uspeh. Moja pot gre po ti strani, če se vam zdi od druge strani boljše in us

Tako ne bo šlo naprej, temveč nazaj

V Chicagi ovirajo prav vsako akcijo drugih, sami pa tudi ne podvzamejo ničesar.

SNPJ je naša največja napredna slovenska podporni Jednota. Kot taka nima samo dolžnosti, da v redu izplačuje bolniške podpore in osmrtnine, temveč Snpj bi morala biti središč akcij za vse potrebe, ki tarejo slovenske ljudi v Ameriki. Tako Snpj so si predstavljali in želeli pionirski ob ustanovitvi in tako Snpj si želi še danes največji del članstva.

Zadnja leta pa doživljamo, da se vodstvo Snpj bolj in bolj približuje stališču drugih slovenskih jednot, kot n. pr. JSKJ in KSKJ, da se izolira od vsega ostalega življenja, ter da se omejuje samo na zavarovalniške posle. Načelna izjava, razne rezolucije konvencij in sklepi družtev in federacij ostajajo neupoštevani mrtev papir.

Pa ne samo, da vodstvo Snpj samo nič ne podvzema, ono je pričelo najaktivnejše ovirati svoje članstvo pri vsakem koraku, ter nasprotovati vsaki inicijativi v društvi samih.

Akcija za ambulanco, vodena od clevelandске federacije Snpj, je bila v Chicagi kar največ ovirana. Sedanja clevelandска akcija za osvoboditev rojaka Opere iz fašističnega suženjstva v Španiji se v Chicagi obsoja. Slovenski dan v Pennsylvaniji ni našel milosti. Razpoloženje za slogo in združenje se pritiska k tlom in se davi. Gibanje za podpiranje novega deala in njegovih pridobitev se zasmehuje, kakor se je zasmehovalo svojčas akcija CIO za organiziranje jeklarjev in drugih industrijskih delavcev. Na konferenco, ki se vršijo v Washingtonu za obrambo tujerodcev, t. j. za obrambo velikega dela članstva Snpj, se v Chicagi ne ozirajo. Njim take zadeve ne belijo glave, oni so zavarovani. Za WPA in relief, za delo in zaslužek članstva, se v Chicagi ne zmenijo. Njim so plače zagurane, kdor pa ne zmora asesment, ta zleti pač iz jednote...

Kakor vsaka druga ljudskim interesom služeca akcija, je tudi načrt Slovenskega delav-

skega doma v Collinwoodu, dograditi dom, naletel na odpor in nasprotovanje v Chicagi. Da se sterilni Barbiči zaletujejo v načrt in v ljudi, ki hočejo nekaj storiti, ni čudno, ker Barbiči so nasprotovali še vsaki pametni stvari. Glavni odbor bi se pa moral dati voditi od stvarnejših argumentov, kot so čenče Barbičev.

Po poti doslednega nasprotovanja vsaki inicijativi in vsem, kar se začenja in dela po naselbinah, bo šla Snpj navzdol. Zadnji proglas proti slovenskemu dnevu, za katerega so se izjavila poleg federacij Snpj skoraj vsa društva, je razburil članstvo po Pennsylvaniji, kot je nasprotovanje kegljišču v Collinwoodu ogorčilo Clevelandčane. "Diktature ne bomo trpeli", "Jednota, to smo mi člani, to je 50.000 članov, ne pa oni, ki se poslužujejo Barbičev," taki glasovi pričajo, da se bodo morali odgovorni, ki stojijo za raznimi Barbiči, spametovati ter malo bolj pozorno otipavati pulz članstva, ki jim je bil sedaj že dolgo deveta briga.

J. A.

KAKO "PROLETAREC" LAHKO ZASLUŽI \$200 IN VEČ

V številki 1655 "Proletarca" je pod "Komentarji" sledeči stavek: John Kobal iz Johnstowna je bil nekoč zastopnik "Proletarca". "Zdaj je "Naprejev." Ta mu je poklonil odklovanje v obliki nalivnega peresa iz čistega zlata. Ampak vredno je samo 29c. Vzlic temu je Kobal na to priznanje iz Pittsburgha zelo ponosen."

Ker smo za peresa in svinčnike, katere so dobili oni naši zastopniki, ki so tekom kampanje poslali več kot deset naročin, morali plačati Wahl-Ewersharpovi kompaniji skoraj petnajskrat več, kot je naša darila ocenil "komentar", smo šli k kompaniji seveda reklamirati. Reklji so nam pa tole:

"Vzamemo 100 in več peres in svinčnikov te znamke in vrste po

Ne samo nemški jezik, tudi nemški duh zahtevajo

Nemcem v Jugoslaviji daje vlada vse pravice. Imajo svoje šole, svoja gledališča, svoje organizacije, sploh vse, kar jim srce poželi.

Nemce pa ni nikoli mogoče zadovoljiti. Sedaj zahtevajo na shodih, da se v šolah uvede nemški duh,

duh Friderika Velikega in Siegfrieda, ki ga prestavlja Hitler.

HITLER MUČI ČESKE OTROKE

Na izletu neke češke šole, ki je poslala učence v znano češko industrijsko mesto Zlin, da si ogledajo tovarne, so otroci peli pesmi, kakoršne so slišali pred nemško okupacijo. Med temi je nekaj pesmi o sovjetski uniji in Stalinu.

Nemška policija je otroke, ki so bili v vagonu z vagonom vred odpeljala na neki mrtev tir izven postaje, kjer se nahajajo že več dni. Zahteve in proteste starišev in javnosti nacisti ne vpoštevajo in 50 čeških otrok je že več dni v nabito polnim vagonu, kjer izmučeni otroci ne morejo niti leči in ker vsled hude vročine padajo v nezavest.

Kampanja za "Cankarjev Glasnik" podaljšana

Kampanja za slovenski mesečnik "Cankarjev Glasnik" je podaljšana. Organizatorji kampanje upajo, da bodo s pomočjo prijateljev revije po naselbinah dosegli kvoto, kar bo utrdilo podlago te publikacije.

— Thomas Smith iz Clarksburgha, W. Va., ki je poskusil preleteti Atlantski ocean na svojem slabem letalu, ni dosegel Irske. O letalu in letalcu ni nobenega sledu več.

SLAVČKI GOSTJE PITTSBURGHA

Mogočna, tihotožna in ljubljena slovenska pesem bo vstala v vsej svoji lepoti in barvi v nedeljo 11. junija v pittsburski Soldiers and Sailors Memorial Hall v Schenley Parku ob treh popoldne. Donela bo v veselje in ponos vsem Slovanom Pittsburgha in velike okolice, kajti prišli bodo iz vseh koncev in krajev, z vlakom, motovilom in kaj se vsega ne.

Slavčki bodo gostje v Pittsburghu in za to priliko jim je g. Louis Semme dal vse, kar se je dalo dobiti primernega za mladino.

Izbral jim je preko 30 pesmi. Slovenske, hrvatske, medjumurske, češke, ruske, poljske in kaj še vsega, umevno da tudi primorske. Otroci so se fino vadili in sedaj imajo še posebej vaje da bo ja vse dovršeno, precizno in predvajano z znanosom, katere pesmi zaslužijo.

No, čas počitnic in potovanj je tukaj. Kdor želi v Pittsburgh, naj se prijavi pri tajnici gđc. Anica Traven pri Černetu v S. N. Domu in dobil bo potrebne podatke in rezervacije za Special Train, kateri nas popelje v Pittsburgh ob 7. uri zjutraj

Joseph A. Siskovich.

POROČILO ODBORA ZA OSVOBODITEV RUDOLFA OPARE

Cleveland, Ohio. — Odbor za osvoboditev Rudolfa Opere, slovenskega prostovoljca iz Amerike, ki je bil v Španiji zajet od sil generala Fanea in obsojen na dvajset let zapor, je do 25. maja t. l. od družtev in posameznikov, na katere se je obrnil s prošnjo za pomoč, prejel naslednje prostovoljne darove:

Nabrano na seji	\$21.12
Hrvatski prosv. klub "Oreški"	5.00
Zavedni Sosedje št. 158 Snpj	2.00
Mr. Rudolph Cerkvenik	1.00
Mrs. Ann Polluto	5.00
Naprej št. 5, Snpj	2.00
Frank Furlan	.50
Neimenovan (po L. Ilovarju)	.50
Združeni Bratje št. 26 SSPZ	2.00
Cankarjeva Ustanova — Člani odbora	2.85
Frank Race Sr. — lastnik Mayflower Dairy	5.00
Pevski zbor Slovan	2.00
Socijalistični klub 49 JSP	2.00
Svoboda Snpj 748 Collinwood	2.00
Mrs. A. Ogrin	.20
Mrs. Rotar	.35
Mrs. Starman	.10
Mrs. Zupancic	.15
Mrs. Sterlekar	.10
Dr. Orel št. 21 Snpj	1.00
Montana Stars, št. 775 CFU	1.00
Snpj št. 427 — Coverdale, Pa.	2.00
Snpj št. 274 — Dumbo, Pa.	1.00
Napredek, št. 423 HBZ — Aliquippa, Pa.	5.00
Snpj št. 95 — Oglesby, Ill.	.91
Snpj št. 419 — Harwick, Pa.	2.00
JSKJ št. 57 — Export, Pa.	2.00
Blejsko Jezero št. 27 SDZ — Collinwood, Ohio	1.00
Mr. Mike Preskar, Euclid, O.	1.00

iz Union Terminal postaje. Vožnja tja in nazaj ter v dvorano ter na kolodvor v Pittsburghu bo samo \$2.75, za otroke do 11. leta pa \$1.25 in za poulično posebej.

Da ne bo kikanja, stariši, prijatelji in simpatičarji zborov naj takoj blagovoliijo informirati Travno, da jim uredi za vožnjo, ako pa boste sami vozili, preskrbite si rezervirane vstopnice naprej. Da, tudi pri nji, ali pri uradnikih posameznih mladinskih zborov. Kakorkoli, glavno je, da se to stori takoj. — Vstopnice so po \$1.00, 75c in 50c.

S tem koncertom bodo zbori začeli svojo turnejo po Ameriki, kajti na programu so eventualno Detroit, Chicago, Milwaukee in druge naselbine. Za drugo jesen ali pomlad pa pride drugi del v njihovem razvoju: mladinske operete in opere. G. Semme jih ni nikoli gibal, delal je počasi in sigurno, dal jim vsaj potrebno podlago in sedaj so zreli za kaj boljše. Mi pa v hvaležnosti posetimo skupni koncert Mladinskih Pevskih Zborov v Pittsburghu.

Joseph A. Siskovich.

NOVI IN PONOVI NAROČNIKI

Akron, O.: Leo Bregar in Joe Svet. Barberton, O.: Frank Čič, Anton Ozdob, J. J. Folin, Adam Gadanac, Joe Jevc, Louis Krampel, Joe Križev, Michael Pristo, Joseph Susterzaj, Frank Ujčić, A. Valenček, šič, Frank Ujčić, A. Valenček, Rittman, O.: Mike Samic in Louise Zdravje, Detroit, Mich.: George Brajdar, Joseph Koshir, Valentin Madsel, Louis Plankar, Frank Sem, Anton Simoneich, John Stupar. Ecorse, Mich. Frank Mesic, Henrietta, Mich.: A. Verlich. Highland Park, Mich.: Frank Bole. Cleveland, O.: John Cimperman, G. U., Rosie Hauer, R. K., Z. Mohorich, Bob Novak, Valentin Plesec, Mike Romich, Jack Tomsic, Joe Somrak, John Smuk in Jennie Hribar. Milwaukee, Wis. Joe Piterle. Willard, Wis.: Math Bombach, J. Ulesich. Timmins, Canada: J. Cesar, Ivanka Silc, Frank Zickar. Kirkland Lake, Canada: F. Dečar. Joe Francelji. S. Porcupine, Canada: J. Kump, Feliks Perko, John Rogina, Joe Widmar. Chicago, Ill.: Frank Luzzi, J. Novak. Pittsburgh, Pa.: Frank Hanas, F. Trobentar. Park Hill, Pa.: Jacob Gabrenja. Renton, Pa.: Andy Snožnik. Bobtown, Pa.: Matt Zadel. Library, Pa.: John Blazič. Imperial, Pa.: John Erzen. N. Bradock, Pa.: Anton Rednak.

OBNOVILI NAROČNINO:

Cleveland, O.: Jos Nosan, Anton Ferfolia, J. Strukel, J. Gruđen, J. Baraga, C. Smoltz, Stanley Kalan, J. Ošaben, John Kern, Anton Grdina, Matt Penko, F. K., John Jeglich, Anton Krajec, J. Belay, J. Faletich, A. Vrt, J. Cedinič, F. Tolar, J. Glavan, Louis Malnar, Joe Champa, Louis Majer, John Renko, Louis Merhar, Steve Gombač, Leader Makus, Joe Zimerman, Frank Kalin, P. Dujmovich, Louis Levstik, Andy Malečkar, Frank Rupnik, John Steblaj, Martin Šircelj, Frank Gačnik, J. M., J. Picelj, Victor Schneller, F. Vipavec. Detroit, Mich.: M. Klarich, Avgust Dugar, Frank Tehovnik, Albert Troha, John Kralj, Frank Roža. Snpj št. 232 — Export, Pa. 1.00 Snpj št. 617 — Lincoln Hill, Pa. 3.00 Snpj št. 223 — Greensburg, Pa. 2.00 Snpj št. 154 — Sugarite, N. Mex. 2.00 Snpj 408 — Kansas City, Kans 5.00 JSKJ št. 168 — Helper, Utah 5.00 HBZ št.) 295 "Andjeo Gabrijel" 1.00 HBZ št. 345 — Greensburg, Pa. 2.00 SDZ št. 49 — Conneaut, Ohio 2.00 Anton Gečina — Alliance, Ohio 1.00 Snpj št. 126 — Cleveland, O. 2.00 Snpj št. 318 — Kastellec, Pa. 1.00 Snpj št. 464 — Midland, Pa. 1.00 Društvo št. 29 — Thomas, W. Va. (L. Werdinck) 1.00 John Plachter za dr. št. 518 — Detroit, Mich. 2.00 Snpj št. 264 — Cleveland, O. 2.00 Snpj št. 262 — Sharon, Pa. 2.00 Snpj št. 267 — Kemmerer, Wyo. 4.55 Snpj št. 3 — Johnstown, Pa. 2.00 Snpj št. 88 — Moon Run, Pa. 1.00 Snpj št. 58 — Adamson, Okla. 2.15 Snpj št. 450 — Euclid, O. 3.00 HBZ št. 626 — Rural Ridge, Pa. 1.00 JSKJ št. 111 — Leadville, Colo 2.00 HBZ št. 360 — Kansas City, Kans. 3.25 Snpj št. 318 — Aquilar, Colo. 1.00 SDZ št. 4 "Sv. Ana", Cleveland 1.00 Mary Bradac — Cleveland, O. 1.50 Mrs. J. Rotar — Euclid, O. .65 Skupaj do 25. maja \$206.86

Odbor se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje. V slučaju, da je v navedenem izkazu kak pomota, vas prosimo, da o tem obvestite tajnika odbora: Vincent Coff, 15335 Waterloo Rd., Cleveland, O.

Za odbor: Vincent Coff, tajnik.

Jack Turk, Windsor, Canada; F. B. zlich, J. Jenich, N. Grabrijan, Skof, J. Bernek, J. Centa, Lake, Canada; F. Pavček, F. F. Pazner, J. Arko, Timmins, Canada; F. Mikolic, Frank Berkepe, ter Sneler, John Semc. Chaput, Ghes, Canada; J. Zalec, Leo Lynn, N. Y.: John Kojka, Kansas; J. Slobodnik. Aquilar, Mike Misoury. Chicago, Ill.: Gratchner, A. Bohinc, Coverdale, Annie Kumer, Josephine Yarnum, Anton Cipčić. Library, Pa.: Senčur, Jacob Dolence, Anton točnik, George Lipovšek. N. Bradock, Pa.: Anton Rožane. Pittsburgh, Pa.: Louis Skerlong, Jacob Lavrin, John Starešinič, Geo. Thomas, Gršin, Dr. J. J. Bolty, John lach, Frank Struna, Louis Strabane, Pa.: John Podbolj, Maurič. Greensburg, Pa.: Louis gar, Universal, Pa.: Thomas Yukon, Pa.: Andy Jelovčan, Fraternal Union, Thomas Jos. Tomažin. McKees Rocks, Pa.: George Vrčec. Sharon, Pa.: Bahor, Verona, Pa.: J. Grabar, ton, Pa.: Jack Klinar. Lloyd, Pa.: Frank Arhar. Monaca, Pa.: Brinsky. Nanticoke, Pa.: Moon Run, Pa.: Joseph

KAJ BO Z JUGOSLAVIJO

(Nadaljevanje s 2. strani)

kovih poslancev so se pojavila tri, Jugoslaviji sovražne stranke. Ena hoče federativno državo z Madjari in Slovaki pod nemškim protektoratom, druga hoče "svobodno" Hrvaško pod talijanskim protektoratom, tretja bi hotela "svobodno" Hrvaško pod Hitlerjevimi protektoratom.

Zmagala je zaenkrat Mačekova struja, ki hoče svobodno Hrvaško v Jugoslaviji v sporazumu z Srbi in Slovenci. Toda, naj v Beogradu storijo še eno tako napako kot z izgranjem tega sporazuma, pa bo število in vpliv Jugoslavij sovražnih sil še večje.

Fašisti zahtevajo od Jugoslavije izstop iz Lige narodov sprejem nemških in italijanskih vojnih instruktorjev, spodobarsko in kulturno "zvezdnost", zahtevajo to, kar pomenilo konec samostojne države Jugoslavije. Politika Beograda pa je taka, da daje priložnost fašističnim zahtevam samo da ji ni treba upoštevati in izpolniti ljudskih zahtev svobodi in enakopravnosti držav.

Bolgarsko-nemški tiskovni dogovor

Med Bolgarijo in Nemčijo je podpisan dogovor, da v svojem sku ne bodo objavljale ničesar, kar bo motilo "dobre odnose". To pravi, da bodo eden drugega obpravljali vse po vrsti...

V Bosanskem Grahovu, v stnem kraju Gavrilca Principa, v Sarajevu ustrelil prestolonaslednika Franca Ferdinanda, so prave akcije za sezidanje spomenika tatorju, katerega so do smrti v mučili po avstrijskih ječah.

se žena spomni stare splošne prakse in, jo hoče obnoviti, kaznovana strožje kot kdajkoli prej... Monogamija je snovna na gospodstvu moških, izrecnim ciljem ploditve otrok, ki bi jim bilo očetovstvo nepodbitno; to očetovstvo se hteva zato, ker bodo ti otroci nekoč podedovali kot telena dediči očetovo premoženje (E. 31).

Tako so se razvijali spolni odnosi moža in žene. Sprva urejene odnose so začeli rejevati zakoni krvi. Jasno je, da bi do monogamije, je da bi do monogamije, vlada še danes, nikar ne bi šlo, če se ne bi razvila prava lastnina in z njo izražena nje človeka po človeku.

(Nadaljevanje prihodnjega števila)

DRUŽBA PRASKUPNOSTI

J. SMELNIK

(Nadaljevanje)

6. Propad matriarhata — Očetovsko pravo — Zadruga — Spolna morala — Mnogoženstvo — Mnogomamija

Povedali smo že, da je bil mož tisti, ki je skrbel za hrano. Mož je bil lovec, mož je bil poznejše živinorejec. Z nastankom zasebne lastnine so živina in sužnji in zemlja pripadli seveda njemu. Žena pa je ostala slej ko prej gospodinja. Povedali smo tudi že, da je v skupnem zakonu ugotovljena samo mati in so zato otroci pripadali samo njej in njenemu rodu. Tudi premoženje njenih hčera in neporočenih sinov je moralo ostati materinemu rodu. V paritvenem zakonu pa ni bila več ugotovljena samo mati, temveč tudi oče. Toda če je oče — lastnik čred in sužnjev — umiral, ni mogel radi materinskega prava zapustiti svojega premoženja svojim otrokom, ker so ti pripadali materinemu rodu, premoženje pa njegovemu. Tako so otroci ostali razdedinjeni. Ker pa je za naraščanjem moževega bogastva naraščal tudi njegov vpliv v družini, so

začeli možje stremeti za tem, da se vkorist otrok ovrže dotedanji način dedovanja, to je, materinsko pravo. In to so tudi ovrgli.

"Propad materinskega prava je bil svetovnozgodovinski poraz ženskega spola. Mož je zgrabil za krmilo tudi v hiši, žena je bila ponižana, zasužnjena, sužnja njegovega poželjenja in le še golo orodje za ploditev otrok. Ta ponižani položaj žene, kakršen se najbolj odkrito pokaže pri starih Grkih, so polagoma olepšavali in prehlinili in ponekod tudi od deli v milejšo obliko; nikakor ga pa niso odstranili" (E. 28).

"Prvi vpliv sedaj osnovane moške samovlade se pokaže v vmesni obliki rodbine, ki ji pravimo patriarhalna rodbina in ki se je tedaj pojavila. Kar jo najbolj označuje ni mnogoženstvo, temveč organizacija določene števila svobodnih in nesvobodnih oseb v rodbino pod očetovsko oblastjo rodbinskega poglavarja" (E. 28). Taka rodbinska oblika kaže prehod iz paritvenega zakona v monogamijo, t. j. čvrsto zakonsko zvezo enega moža in ene žene. Da bi si zagotovil zvestobo žene, torej očetovstvo

otrok, podredi mož ženo brez-pogojno svoji oblasti; če jo ubije, s tem samo izvrši svojo pravico" (E 28).

Patriarhalna hišna skupnost obstoja še danes pri Srbih in Bolgarih pod imenom zadruga ali bratstvo.

Zadruga so bile povsod, kjer so se razvili rodovi tako visoko, vmesni člen med materinsko-pravno rodbino in monogamijo. "Južnoslovanska zadruga nudi najboljši še obstoječi primer take rodbinske skupnosti. Obsega več generacij, potomcev enega očeta z njihovimi ženami, ki vsi žive v istem dvoru, obdelujejo skupno svoje polje, se hranijo in oblačijo iz skupne zaloge in skupnost posedujejo ves presežek svojih pridelkov. Skupnost je pod vrhovno upravo izvoljene moške gospodarja (domačin), ki jo zastopa na zunanaj... in je odgovoren zanj, kakor tudi za redno vršenje poslov. Najvišja oblast je pa rodbinski svet, zbor vseh odraslih članov, žena in mož. Temu zboru polaga domačin obračun, zbor sklepa o odločilnih zadevah, izvršuje sodstvo nad člani, sklepa o pomembnejših kupih in prodajah, posebno zemljišč itd." (E. 29).

O življenju starih Slovanov v zadržah glej znani Finžgarjev roman "Pod svobodnim

soncem".

Toda z razvojem privatne lastnine, zemlje itd. je združna skupnost propadla. Ponekod sicer še vedno obstojajo, so pa v neprestanem razkrajaju. Iz patriarhalnega načina družinskega življenja je nastala monogamija.

Oblast moža gospodarja nad ženo, otroci, sužnji, (hlapci itd. je oprala žene, otroke in mladostnike njihove spolne svobode ter spremenila spolnost v blago, oziroma je postavila spolne interese v službo gospodarskim. Spolnost se začena smatrati kot nekaj živalskega, umazanega, kar je treba zatirati. V luči patriarhalne miselnosti se kaže čista spolnost matriarhata kot politna razbrzdanost temnih sil, želje po spolni sprostitvi postanejo grešne. Radi vtisa, da je človeška spolnost nekaj razkrajajočega in umazanega, pade tedanji človek prvič v verige miselnosti, za katero so spolnost, nečistost, nizknotnost ter umazanost neločljivo zvezane predstave.

Z uvedbo čistosti za žene in sploh vse neporočene postanejo žene pod pritiskom spolnih zahtev nečiste, namesto naravne, nežne spolnosti stopa spolna surovost mož in radi tega tudi pojmovanje žena, da pomenja spolno občevanje za njo nekaj onečašujočega. Izven-

zakonsko spolno občevanje ni bilo sicer nikjer na svetu dejansko odpravljeno, toda s spremembo vrednotenja spolnega občevanja je prišlo to v protislovje z oficielno, uzakonjeno moralno. To protislovje moti zadovoljevanje posameznikov čustvo krivde razbija naraven potek spolnega občevanja in ustvarja spolne ovire, ki se sproščajo na razne načine. Neuroze, spolne zablode in nesocialni spolni odnosi nastopajo odslej kot trajni družbeni pojavi. Ta, na ta način razbija, posurovela in ponižana spolnost nudi zdaj od svoje strani oporo isti miselnosti, katera je to popačeno spolnost rodila. Miselnost, ki je proti spolnosti, lahko zdaj po pravici trdi, da je spolnost nekaj nizkega in živalskega; pri tem pa samo pozablja, da ta živalska spolnost ni prava spolnost, temveč spolnost patriarhata.

"Predno preidemo k monogamiji... še nekaj besedi o mnogoženstvu in mnogomamstvu. Obe zakonski obliki sta lahko samo izjemni... V resnici je mnogoženstvo enega moža očevidno produkt suženjstva in omejeno na posamezne izjemne slučaje. V semitski-patriarhalni rodbini živi samo patriarh sam in kvečjemu še nekaj njegovih sinov v mnogoženstvu, ostali se mo-

rajo zadovoljiti z eno ženo. Tako je še danes v vsem Orientu; mnogoženstvo je predprava bogatašev in odličnikov in nastaja v glavnem z nakupom suženj; množica ljudstva živi v monogamiji. Ravnotaka izjema je mnogoženstvo v Indiji in Tibetu..." (E. 31).